نامه به سردبیر

معرفی اتاق فرار به عنوان یک شیوه ارزشیابی بالینی

نجمه قیامی کشتگر*، فرشته قلجایی

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی/ بهمن ۱۴۰۱؛ ۲۲(۵۰): ۳۳۷ تا ۳۳۸
DOI: 10.48305/22.5

سردبیر محترم مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی

ارزشیابی از اجزای مهم و لاینفک یادگیری در هر برنامه آموزشی و مبنای تصمیم‌گیری در فعالیت‌های علمی و اجرایی است. از جمله مهم‌ترین موانع اصلی آموزش بالینی مشکلات مربوط به سیستم ارزشیابی آن است به لحاظ اهمیت فوق‌العاده‌ی آموزش بالینی، ارزشیابی بالینی برای سنجش موفقیت در آموزش‌های بالینی نیز بسیار مهم است. از آنجایی که ارزشیابی بالینی در علوم پزشکی به عنوان یکی از ارکان مهم آموزش، باید شایستگی و توانمندی‌های دانشجویان را اندازه‌گیری کند، استفاده از روش‌های متفاوت و جدید ارزشیابی برای سنجش ابعاد مختلف عملکرد آنان کاملاً ضروری است(۱).

اخیراً یادگیری مبتنی بر بازی یا 'بازی‌سازی' در برنامه درسی پزشکی اعتبار و جایگاه پیدا کرده است. بازی‌سازی در آموزش علوم پزشکی شامل ادغام مؤلفه‌های بازی با زمینه‌های آموزشی است. ارزش بازی‌سازی به توانایی آن در ایجاد مشارکت و تقویت یادگیری در دانشجویان بستگی دارد. یادگیری مبتنی بر بازی، به عنوان ابزاری برای افزایش و تقویت انگیزه دانشجویان، کمک به ارتقای دانش و مهارت‌ها، کاهش استرس و شناسایی نقاط قوت و ضعف مورد استفاده قرار می‌گیرد. بازی‌ها می‌توانند انگیزه، یکی از اصول اساسی یادگیری را تحریک کنند، بنابراین باعث افزایش علاقه و ارتقای مشارکت فعال و مهارت‌های تفکر انتقادی و حل مسأله دانشجو شوند(۲).

اتاق فرار (Escape Room) در حال حاضر یکی از پرطرفدارترین انواع بازی‌ها است که روز به روز محبوبیت آن در حال افزایش است. اتاق‌های فرار از بازی‌های تعاملی و جذاب است که بازیکنان در یک اتاق قفل شده قرار می‌گیرند و برای حل یک سری معماها به منظور فرار از اتاق در یک بازه زمانی مشخص با یکدیگر همکاری می‌کنند تا رمزها و راه حل‌های خروج از اتاق را به دست آورند. بیش‌تر اتاق‌های فرار کاملاً تفریحی هستند. با این حال، اتاق‌های فرار آموزشی با برنامه‌های حرفه‌ای به عنوان ابزاری برای جذب دانشجویان در محیط یادگیری خود و ترغیب همکاری و توسعه مجموعه مهارت‌های اجتماعی و تیمی در حال پیدا کردن محبوبیت بیش‌تری هستند(۳). بازی اتاق فرار یک فرآیند یادگیری بسیار مفید و مؤثر است که به آنها امکان می‌دهد دانش به دست آمده در کلاس را به یاد بیاورند و استفاده کنند. علاوه بر این، با توجه به این

* **نویسنده مسؤول:** نجمه قیامی کشتگر ، کارشناس ارشد اتاق عمل(مربی)، دانشکده پرستاری و مامایی، مرکز تحقیقات پرستاری جامعه دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران. ghiamikeshtgar@gmail.com
دکتر فرشته قلجایی (دانشیار)، گروه پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی، مرکز تحقیقات پرستاری جامعه دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران. (ghaljaei-f@yahoo.com)
تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۸/۱۵، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۸/۱۸

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-24]
[DOI: DOI: 10.48305/22.5]

که لذت بخش است و باعث پیشرفت کار تیمی می‌شود، آنها را به مطالعه تشویق میکند(٤).

با توجه به این که در روش‌های سنتی ارزشیابی بالینی، هدف توصیف توانایی‌ها و مهارت‌های دانشجوی پرستاری در یک مورد بالینی پیشنهادی بود، استفاده از اتاق فرار به عنوان یک روش ارزشیابی بالینی، ارزش جدیدی را به ارزیابی فراگیران می‌افزاید. در ارزشیابی به شیوه‌ی اتاق فرار فرصتی برای ارزیابی حیطه‌هایی مانند مهارت ارتباطی، خودآموزی و احترام به دیگران است که به راحتی توسط روش‌های ارزیابی سنتی قابل ارزیابی نیست. در روش‌های سنتی ارزیابی مانند (OSCE) فراگیران به صورت غیر منسجم و فرد به فرد مورد ارزیابی قرار می‌گیرند، اما در روش نوین اتاق فرار، هدف از ارزیابی شامل ایجاد و تقویت استراتژی‌ها و استدلال بالینی ونقاط قوت فراگیران از طریق حل مسأله، بازاندیشی، خود ارزیابی، هماهنگی و ارتباط گروهی است. در ارزشیابی بالینی به شیوه اتاق فرار دانشجویان در غالب یک تیم با استفاده از مهارت حل مسأله، مهارت‌های بالینی، مهارت‌های ارتباطی، کارگروهی و تفکر انتقادی به حل پازل می‌پردازند. محیط اطراف دانشجویان در هنگام ارزیابی و نحوه تعامل و ارتباط آنان با ارزیاب در نتیجه‌ی آزمون بسیار تاثیرگذار است. مطالعات نشان داده است که عملکرد علمی دانشجویان در صورت احساس استرس و اضطراب مختل می‌شود و این امر سبب ایجاد نگرش منفی دانشجویان نسبت به ارزشیابی می‌گردد. اتاق فرار زمینه ارزشیابی دانشجو در یک محیط امن را فراهم می‌سازد و سبب کاهش استرس، بهبود انگیزه، شناسایی بهتر نقاط قوت و ضعف، تصمیم‌گیری بالینی بهتر و همچنین ایجاد انگیزه برای بهبود عملکرد حرفه‌ای دانشجویان می‌گردد و افزایش میانگین نمرات هر دوره، افزایش درک مفاهیم، افزایش درک مثبت دانشجویان از یادگیری مطالب و کاهش اضطراب دانشجویان و کاهش نرخ ترک تحصیل از دوره را در پی دارد(٥).

از آن جایی که لازم است در انجام ارزشیابی بالینی این اطمینان حاصل شود که دانشجویان در محیط‌های بالینی تفکر انتقادی را به کار بگیرند، رفتار حرفه‌ای مناسب داشته و با بیماران تعامل مناسبی برقرار کنند، مشکلات را اولویت‌بندی نمایند، دانش اساسی در مورد روش‌های بالینی را داشته و روش‌های مراقبتی را به طور صحیح به کار برند و با توجه به منافع بازی اتاق فرار و حل مشکلات موجود در ارزشیابی بالینی پیشنهاد می‌گردد توسط محققین، مطالعاتی در زمینه با ارزشیابی بالینی به شیوه‌ی اتاق فرار توام با بیمار شبیه‌سازی شده و ارائه بازخورد به دانشجویان انجام شود.

منابع

1. Dehnoalian A, Zare Z, Tatari F. [Evaluating Nursing Students, performance with on Objective Structured Clinical Examination]. Research in Medical Education. 2020; 12(4): 29-39.[Persian]
2. Hwang GJ, Chen CH. Influences of an inquiry-based ubiquitous gaming design on students' learning achievements, motivation, behavioral patterns, and tendency towards critical thinking and problem solving. British Journal of Educational Technology. 2017; 48(4): 950-71
3. Buchner J, Rüter M, Kerres M. Learning with a digital escape room game: before or after instruction?. Res Pract Technol Enhanc Learn. 2022; 17(1): 1-16.
4. Martin A, Gibbs S. An Escape Room to Orient Preclinical Medical Students to the Simulated Medical Environment. MedEdPORTAL. 2022; 18: 11229.
5. Roman P, Rodriguez-Arrastia M, Molina-Torres G, Márquez-Hernández VV, Gutiérrez-Puertas L, Ropero-Padilla C. The escape room as evaluation method: A qualitative study of nursing students' experiences. Med Teach. 2020; 42(4): 403-10.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-24]

[DOI: DOI: 10.48305/22.5]